

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

22. Gratiam ac Theologiam posterī ab Augustino didicerunt, etiam sanctus
Thomas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

49
divinæ gratiæ principia nobis revelaverit, atque de illa cunctis Apostolis accuratius dis- seruerit. Cui ita succenturiavit Augustinus, ut primus antiquorum Patrum omnes gratiæ conclusiones, quæ usque ad ejus tempora in Christianorum fide delituerant, ex Pauli prin- cipijs in lucem incredibili profunditate & pe- netratione deduxerit. Nec verò incongruum, si ista duo lumina pleniorē gratiæ sensum hau- serint, qui amplioribus infirmitatibus, in qui- bus virtus perficitur, fuerant agitati. Quem- admodum enim nihil magis gratiam gratui- tam ac victricem esse declarat, quàm enor- mitas peccatorum; nec medicinæ vim magis arguit, quàm desperatæ gravitas ægritudinis: ita nemo divinæ gratiæ mirabilibus, occul- tisque mysterijs intelligendis, atque effandis aptior reperitur, quàm qui longâ miseriarum suarum experientiâ profundius insculpsit ani- mo, quid sit sub criminum & concupiscentiæ servitute captivum esse; quid sit cum cupidit- atibus suis luctari; quid sit ad adipiscendam victoriam divino adjutorio indigere; quid sit denique ex infirmitatum suarum vinculis, quibus ligabatur, in libertatem gratiæ respi- rare. Cùm enim, teste Salvatore, ille plus diligit, cui plus donavit; quibus amoris flam- mis putamus illos arsisse, quorū oculis profun- dus malorum præteritorum sensus assidue be- neficij accepti magnitudinem offerebat? Ex- clamat ipse: *Quomodo ardebam, Deus meus; quomodo ardebam?* Et in alio loco. *Non dubitâ sed certâ conscientia, Domine, amo te. Percussisti cor meum verbo tuo, & amavi te.* Et alibi deficiunt eū verba, quibus exprimat cœlestis ardoris ma-

gnitudinem: *Vbi illi flammula instillavit pre- ciosissimi argenti guttas paucissimas, & incredibile, Romaniane, incredibile, & ultra quàm de me for- tasse & tu credis (quid amplius dicam?) etiam mihi ipsi de me ipso incredibile incendium conceciturunt.* Vis aliquid adhuc amplius? Cùm nihil amaret Augustinus vehementius, quàm certas rerum scientias, ita tamen præ Dei amore astuabat, ut de seipso dicat: *Nunc præ illius amore vix mihi veniunt in mentem.* Quantum ardorem fuisse necessarium est, qui omnium dilectissimarum rerum tantam afferat oblivionem, ut vix am- plius in mentem inciderent? Amore verò ar- denti nihil est luminosius; charitate fervidâ nihil sapientius.

Ex quo sapienter à viris magnis animad- versum est, documenta illa sublimia de gratia Dei quæ ab Augustino posteritati mandata sunt, magis ex ipso divini amoris incendio quo ardebat, quàm humano studio emicuisse. De quo præclare discipulus & contubernalis ejus Prosper: *Inter multa Dei dona, quibus illum abundatissimè Spiritus veritatis implevit, habens etiâ HANC SCIENTIÂ ET SAPIENTIÂ EX DEI CHARITATE VIRTUTEM, ut non solum istam (hæresin Pelagianam) in suis deruncationibus palpantem, sed etiam multas prius hæreses invicta Dei verbo debellaret.* Nempe, ut qui prius ipse altissimò divinæ gratiæ, hoc est, charitatis sensu, cuius inspiratio, ipso teste, proprie gratia est, divinitus imbutus fuerat, ejus secreta lucu- lentiùs in aliorum animos docendo transfun- deret. Meritò igitur magnum illud elogium ei ab Ecclesia aptatum est: *Qui fecerit & do- cuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum.*

CAPVT XXII.

Gratiâ ac Theologiam posterî ab Augustino didice- runt, etjam S. Thomas.

QVIS enim Doctorum omnium, quos Ecclesia veneratur, ita officia divini amoris seu gratiæ, quæ proprie amorem in nova lege operatur, facto exercuit, & pariter in aliorum emolu- mentum verbo & scripto, ejus arcana refera- vit, atque Augustinus? Nam inter Græcos quidem Theologiæ doctrinæ princeps olim Origenes; post illum S. Chrysostomus fuit; ex quo quotquot eum alicujus nominis secuti sunt, velut ex quodam communi fonte omnia sua præclara in Scripturam documenta deri- varunt, ut abundè Theodoret, Oecumenij, Theophylacti, ac Damasceni scripta testantur. Sed ita in explicando illo divino amore seu gratiæ seipsum plerique discipuli infelices fue- runt, ut à nonnullis non segniter ab erroribus saltem in loquendi modo commissis vendicentur. Quicquid enim solidi ac præclari à Græ- cis posterioribus de divina gratia proditum

est, quod perquam exiguum est, totum ex Au- gustini fonte scaturivit. De Latine vero hoc ipsum operosius astruere velle, non esset aliud, nisi Soli meri- dianò lumen accendere: eum ipsa Ecclesiâ teste constet, Augustini vestigijs institit, quot- quot postea Theologicam disciplinam viâ ac ratione tradiderunt. Quicquid enim veræ Theologiæ in Scholastica sancti Thomæ con- tinetur, usque ad ipsorum articulorum fun- damenta, ex Augustino ita mutuatum est, ut quemadmodum novum Testamentum ni- hil est aliud, nisi vetus revelatum, & Augusti- ni doctrina de gratia Dei nihil præter fidei principia in suas diducta conclusiones; ita S. Thomæ summa, ubi Theologiam tradit, pro magna parte nihil sit aliud, nisi Augustinus contractus, certâque proportionem naturalibus principijs alligatus, secundum quod congruit, ut ipse Thomas loquitur, ad evulsionem incipientium.

Ex quo

INVENTUM
SCIENTIA

Lib. 3. Cor-
p. 1. 4.
Lib. 10. Cor-
p. 1. 6.
Lib. 1. cont.
Acad. 1. 1.

Lib. 1. ad Ro-
m. 1. 1.
Matth. 5.

Ex quo profecto magnitudo sancti Augustini multo splendidius enitescit. Si enim à nonnullis de sancto Thoma rectè dictum est, quot articulos, tot ejus esse miracula; quot miraculis ille tandem claruisse dicendus est, qui sanctum Thomam tot miraculorum patratores fecerit? Nihil hinc invidiam cuiusquam, vel ne sanctus Thomas succenseat mihi, pertimescendum puto, qui quantum sanctissimo Augustino antecessori ac magistro suo debeat, facilius ipsemet forsan pro humilitate sua, quam quispiam alius amator ejus ardentior, quam prudentior, fateretur. Quasi verò in Ecclesia Catholica, quæ antiquorum Patrum autoritate nutrita, fidem concipit, multitudinem contrahit, obtinet vetustatem, & roborat Religionem, non hoc in primis magistros eius, Doctoresque commendaret, quòd antecessorum vestigijs insistentes;

illud ipsum in expositione fidei imitentur, quod in ipsa fide sacratum est: ubi omnis innovatio suspecta, periculosa, perniciosa est. Hoc verò sibi laudi ducere præclarum; non si supra ruinofam opinionum fluctuantium arenam, novas doctrinæ quasi subtilioris & accuratioris macerias extruas: sed si solidissimis antiquorum fundamentis, quos toties probavit columna veritatis Romana Ecclesia, altiore molem imponas; illa ruderibus Philosophiæ, novarumque opinionum obruta denudes, magis publicæ discipulorum securitati, quam privata gloriæ consulendo. Hanc laudem qui sancto Thomæ surripere volunt, potissimam ex ejus doctrina margaritam avellunt, alterumque fulcrum longè firmissimum subtrahunt, cui præcipua doctrinæ ipsius moles incumbit.

CAPVT XXIII

Notitiæ verè Theologicæ limites in se fixit Augustinus.

NE c verò immeritò tantum à posteris excellentissimo Doctore Augustino tributum est. Cùm enim fides nostra, seu principia Theologiæ Christianæ, quamvis obscuritate eorum permanente, in aliquam intelligentiam rationis interventu transeant, nemo limites illius notitiæ & ratiocinationum Theologicarum propius invenisse videtur ac fixisse, quàm Augustinus: quos terminos ab illo fixos, qui accuratioris alicujus doctrinæ prætextu, prætergredi nituntur, nimium felices habendi sunt, si non in humanarum opinionum labyrinthis sine tali duce aberrantes, proprias imaginationes pro scientia ex fide derivata mirentur.

Ex quibus nobis fortassis arbitrandum superest, si ea dempseris, quæ Ecclesiæ auctoritas post Augustini tempora definivit, quicquid scientiæ ex fidei fundamentis per rationem elicenda sanctum istum latuit etiam posteris latuisse. Quod ita pœnè totius posteritatis arbitrio verum est, ut in omnibus disceptationibus rerum dogmaticarum, quas quoquò modò in scriptis suis attigit, omnes quaeversum per orbem totum Doctores summo studio ostendere conentur, nihil in medium à se proferri, quòd non ex Augustini lucubrationibus prompserint. Ita in illa disputatione factum cernimus, quæ de Conceptione immaculatâ turbavit Hispaniam; quæ de primatu Apostolicæ Sedis præcipuam Galliæ Facultatem in duas factiones distraxit; quæ ante paucos annos de limitibus regie potestatis in Regni cujusdam Comitij ipsos pœnè proceres commisit; quæ tot annos, tantâ animorum, nervorumque contentione de divina gratia inter Catholicos vixit; quæ denique Calvinistas omnis Ecclesiasticæ auctoritatis hostes, Patrumque perduelles, in Armenianos & Gomaristas laceravit. Nimirum omnes & in Christi Ecclesiâ, & in Satana Synagogâ, & in Regum palatijs, & in Doctorum subellijs Augustinum arbitrum deposcunt, Augustini armis atque auctoritate sese muniunt, ac ac tentur. De quo meliori sanè jure dixeris, id quod olim de Socrate Philosophi, doctriinæ Theologicæ diversitatem ex diversa sancti Augustini interpretatione fluxisse, quemadmodum Philosophorum sectæ ex varia Socraticæ doctrinæ intelligentia, teste Cicerone, dimanarunt; qui cùm de Peripateticis Academicis loqueretur; *Veni que, inquit, Socratici esse volumus.* Nempe omnes nunc Augustiniani esse aut videri volumus.

lib. 1. Offi.

CAPVT